

і тенденції. А отже, неможливі прогнози розвитку економіки, неможливе проведення чітко скоординованої і ефективної, економічної політики.

Ринкові перетворення в Україні, нібито є ілюстрацією теоретичних надбань неокласицизму. Дійсно, система граничних вартісних величин, за теорією економістів неокласичної школи, створює структурно-функціональний каркас економіки. Неокласична теорія стверджує, що функціонування конкурентного ринкового механізму забезпечує рівноважні ціни і максимальну збалансованість народного господарства. Але, в цій теорії не враховується роль інституційних чинників, тобто, за твердженням [1, с.10] поза межами інституційного середовища зникає вектор розвитку системи. Неповноцінність даної теорії підтвердилось економічною кризою в кінці 20-х років минулого століття, тому виникають нові течії даної теорії, які мали назву «неокласичного синтезу». Саме в моделі неокласичного синтезу, особливо в ортодоксальному кейнсіанстві, різко зростає увага до інституційних факторів, які стримують дію цінового механізму в умовах ринкових відносин.

Вчені [1, с.12] визначають декілька питань з проблеми тотожності економічної і інституційної систем: інституційні фактори мають екзогенний чи ендогенний характер; яку роль вони відіграють в економіці; яка ефективність їх функціонування; як інституції трансформуються тощо. В рамках дослідження доречним є те, що інституціоналізм вивчає як працює економічна система, система, в якій ми отримуємо і витрачаємо наші доходи. Добробут людського суспільства залежить від достатку товарів і послуг, а це, в свою чергу, залежить від продуктивності економічної системи. Вищенаведене дозволяє з певністю стверджувати, що економічна система і інституційна система не тотожні, але остання керує першою.

Література. 1. Одягайло Борис Михайлович. Генеза та глобалізаційна адаптивність економічної системи (інституціональний підхід). — Л. : Магнолія плюс, 2006. — 376с. **2.** Степаненко С.В. Інституціональний аналіз економічних систем (проблеми методології): Монографія. — К., КНЕУ, 2008. — 312 с. **3.** Ходжсон Джеффри. Экономическая теория и институты: Манифест современной институциональной экономической теории: Пер. с англ. — М.: Дело, 2003,

Фарат О.В.,
доцент кафедри ЕПМПД,
Крук М.П.,
студент НУ «Львівська Політехніка»,
м. Львів, Україна

ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ: СТАН ТА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Одним з основних чинників економічного зростання будь-якої країни у нинішніх умовах є реалізація розвитку інвестиційно-інноваційного потенціалу національної економіки. На сьогоднішній день у розвинутих країнах основну частку приросту національного доходу складають впровадженні у виробництво результати наукових досліджень та розробок. Що стосується України, то тут ситуація склалася таким чином, що інвестиційно-інноваційна активність суб'єктів господарювання характеризується низьким рівнем розвитку. Основними причинами низького рівня розвитку підприємств України, що здійснюють інвестиційно-інноваційну діяльність є: відсутність мотивації підприємців здійснювати інноваційні проекти; недостатня кількість інвестиційних ресурсів; недостатня поінформованість підприємств про рівень свого інноваційного потенціалу. Тому постає завдання у вирішенні проблем сталого розвитку на рівні їх інвестиційно-інноваційного потенціалу. На думку В. Кузьмінського, інноваційно-інвестиційний потенціал підприємства (галузі або регіону) - це здатність і готовність корпорації здійснювати ефективну інноваційну діяльність. (Здатність – це наявність і збалансованість структури потенціалу (ресурсів, необхідних для інноваційної діяльності), готовність – достатність рівня розвитку потенціалу та наявних ресурсів для здійснення інноваційної діяльності). Інвестиційно-інноваційна політика є ядром загального потенціалу корпорації і характеризується ресурсом інноваційної діяльності, до якого входять: кадрова складова, матеріально-технічна база, фінансування, наукова інформація, інтелектуальна власність та інноваційна інфраструктура [2, с. 7].

До складу інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємства входять три види чинників, які потрібні для запровадження і комерціалізації інвестиційно-інноваційного проекту, це – інвестиційний потенціал, інноваційний потенціал та маркетинговий потенціал. Зазначені чинники визначають порядок виконання стратегічного аналізу. Кожному з наведених структурних елементів інвестиційно-інноваційного потенціалу відповідає певна сукупність показників, які можна використовувати для визначення рівня використання окремого виду потенціалу. В Україні, як і в більшості країн світу, є певні проблемні питання, які стримують інвестиційно-інноваційний розвиток національної економіки в цілому та промисловості зокрема. Найсуттєвіші з них [1, 5]: 1) регуляторна політика, тобто ступінь свободи щодо процедур, пов'язаних з відкриттям, закриттям підприємства, та його функціонуванням відповідно до вимог законодавства країни; 2) втручання уряду: ступінь навантаження на бюджет видатків уряду, частка державного сектору та втручання уряду у політику приватних підприємств; 3) фінансова політика – фінансова система окремих країн (в тому числі України) залишається слабкою і нерозвиненою, ринок капіталу перебуває на зародковій стадії, реструктуризація банківської системи відбувалась повільно; 4) корупція; 5) право власності: у законодавстві не передбачено високий ступінь захищеності прав власності; 6) монетарна політика – значний ріст цін на товари першої необхідності та відсутність заходів націлених на підтримку цінової стабільності; високі темпи інфляції; адміністративне регулювання цін (встановлення мінімальних цін на товари та послуги), через що спотворюється внутрішнє ціноутворення; 7) обтяжлива бюрократія та правила, які стримують приплив інвестицій, заборону на володіння землею іноземними інвесторами. Перелік проблем можна продовжувати, проте ситуація, яка склалася в державі на даний момент потребує негайного вирішення, адже всі ці чинники гальмують функціонування сталого розвитку підприємств на інноваційно-інвестиційній основі. Зокрема [3, с. 100-103]:

1. Інформаційне забезпечення обслуговування іноземних інвестицій. Адже інформаційна система, яка функціонує сьогодні на українському ринку інвестицій, практично не відповідає основним вимогам: отримання повної інформації про нормативно-правові акти, що регламентують інвестиційну діяльність в країні.

2. Держава має встановити гарантії захисту іноземних інвестицій, а саме: компенсація і відшкодування збитків іноземним інвесторам; гарантії переказу прибутків, доходів та інших коштів, одержаних унаслідок здійснення іноземних інвестицій; поліпшення відтворювальної структури капіталовкладень; підвищення питомої ваги витрат на технічне переозброєння і реконструкцію; зміна галузевої структури капіталовкладень; збільшення обсягів капітальних вкладень на будівництво комфортного житла; збалансованість інвестиційного циклу.

Таким чином, вирішення проблеми формування сталого розвитку підприємств та нарощування інвестиційно-інноваційного потенціалу національної промисловості на сьогодні можна розділити на 3 напрямки роботи, які все ж таки потребують комплексного розв'язку: 1. нарощування обсягу інвестицій; 2. підвищення ефективності використання інвестицій; 3. визначення пріоритетних напрямів інвестування. Отже, найбільших успіхів українські підприємства досягнуть тоді, коли візьмуть за мету створення привабливого інвестиційного клімату в організаціях, оскільки промисловість України нині не відповідає сучасним вимогам і потребує структурної переорієнтації.

Література: 1. Задніпряна Т. Інвестиційний потенціал промислових підприємств та регіонів і його вплив на інноваційну діяльність / Т. Задніпряна [Електронний ресурс]. - Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/eprom/2010_49/st_49_15.pdf. 2. Кузьмінський В. О. Управління інноваційно-інвестиційним потенціалом фінансово-промислових груп : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук : спец. 08.02.03 / В. О. Кузьмінський ; Науково-дослідний економічний інститут Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України. – Київ, 2004. – 20 с. 3. Науково-практичний журнал «Регіональна економіка» І.О. Іртишева. Стан та тенденції розвитку інноваційно-інвестиційної діяльності Причорноморського регіону. 2009 №1(51), 1-272. 4. Прушківський В. Г. Проблеми інвестиційної політики та інновацій національної економіки (економіко-екологічний аспект) / В. Г. Прушківський, Т. Г. Сиволап // Економічний простір : [зб. наук. праць]. - Дніпропетровськ : ПДАБА, 2011. – № 47. – С. 115-123. 5. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010-2020 роки в умовах глобалізаційних викликів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.pir.dp.ua/uploads/StrategizInnovRazvitiyaUkr.doc> R&D and Innovation System in Asia. Science and Technologies Policy Division // OECD. – 2009. – P.17.

Філатова О.А.,
магістр обліково-фінансового факультету,
Саваріна І.П.,
асистент кафедри економічного аналізу і аудиту МНАУ,
м. Миколаїв, Україна

СУЧАСНИЙ СТАН ІНВЕСТИЦІЙНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

На сучасному етапі інвестиційна активність підприємств аграрного сектору України істотно зменшилась. У зв'язку з цим, за сучасних умов розвитку економіки України, виникає об'єктивна необхідність активізації інвестиційної діяльності, адже саме вона є вирішальною ланкою всієї економічної політики держави, яка забезпечує стабільне економічне зростання, приріст соціального ефекту, збалансованість макроструктури, поліпшення якості продукції тощо. Основними причинами низької інвестиційної активності як внутрішніх, так і зарубіжних інвесторів у нашій країні є: неоднакові «правила гри» для учасників фінансового ринку; надмірно великий податковий тиск на товаровиробників; гостра нестача оборотних засобів у підприємств; бартеризація взаєморозрахунків між партнерами; велика плінність висококваліфікованих науково-технічних кадрів; недосконалість правових і законодавчих основ інвестиційної діяльності [2].

До зазначених причин можна віднести загальну нестабільність економічної і політичної ситуації; неефективну бюджетну та податкову політику держави; знецінення інвестиційних накопичень, у т.ч. амортизаційних, відсутність стимулів і механізмів для інвестування; постійні проблеми з поверненням податку на додану вартість; підвищення банками ставок на кредити сільгоспвиробникам; відсутність професійного сучасного менеджменту; невиконання державою своїх прямих функцій у аграрній сфері тощо. Актуальним постає питання інвестиційної привабливості вітчизняних сільськогосподарських підприємств. На сьогоднішній день важливим фактором впливу на інвестиційну привабливість є зменшення припливу фінансових ресурсів у галузі. До того ж ефективність їх діяльності значною мірою залежить не лише від економічних, але й природно-кліматичних, біологічних та інших чинників виробництва, що створюють низку ризиків, які залишаються основним бар'єром для зовнішніх інвестицій.

Формування інвестиційної привабливості підприємства необхідно для: забезпечення конкурентоспроможності продукції і підвищення її якості; створення необхідної сировинної бази для ефективного функціонування підприємства; вирішення соціальних проблем; структурної перебудови виробництва; інвестиції потрібні для забезпечення ефективного функціонування підприємств, їх стабільного стану й у зв'язку з цим вони використовуються для досягнення подальшого розширення і розвитку виробництва; відновлення основних виробничих фондів, підвищення технічного рівня праці і виробництва тощо. Формування сприятливого інвестиційного клімату сприяє залученню прямих іноземних інвестицій. Для стимулювання припливу іноземних інвестицій держава має здійснювати заходи щодо формування позитивного інвестиційного іміджу країни, тобто проводити стабільну макроекономічну політику та забезпечувати динамічне економічне зростання та правові основи інвестиційної діяльності, що відповідають міжнародним стандартам податкової політики, яка стимулює інвестиції, прозорі правила приватизації державного й муніципального майна, банківської системи.

За даними Держкомстату України, загальний обсяг прямих іноземних інвестицій на 1 січня 2011 р. склав 44,7 млрд. дол. США, що на 11,6% більше обсягів інвестицій на початок 2010 р., та в розрахунку на одну особу становив 978,5 дол. [1]. Оцінку інвестиційного клімату в Україні за 2010-2011 роки наведено в таблиці 1. За даними Всесвітнього банку, Україна, на жаль, не має сприятливих умов ведення бізнесу та придатного інвестиційного клімату [3]. Серед 183 держав світу по показнику створення сприятливих умов ведення бізнесу Україна займає 145 позицію. Проте, необхідно відмітити покращення рейтингу на 2 пункти у порівнянні з попереднім роком.